

Anneksforhold og Præster i Snedsted.

Af S Ditlevsen, Elsted.

1. Jens Hiid, kaldet 1537.
2. Niels Ovesen, kaldet 1546.
3. Christen Ebbesen, kaldet 1557.
4. Simon Villadsen, kaldet 1579.
5. Niels Nielsen Hegelund, kaldet 1597, død 1631.

Ovenstående 5 Præster, hvis Navne findes på en Tavle i Sønderhå Kirke, har sikkert været Præster for både Sønderhå, Hørsted og Snedsted Sogne, dersom det er rigtigt, som berettes i Pontop. Atlas, at Chr. IV ved Brev af 15. Novbr. 1622 først adskilte Snedsted fra Sønderhå og Hørsted, hvilket bestyrkes ved, at før 1622¹⁾ har der ikke været Spor at finde af Præster i Snedsted.²⁾ I Vibergs Præstehistorie læses nemlig under ”Snedsted og fra 3. Juni 1825 Nørhå”: ”Snedsted hørte tidligere til, men blev ved kgl. Brev 15. November 1622 adskilt fra Sønderhå, Hørsted (Nørhå var et Pastorat for sig), efter andre Beretninger allerede 1579, da det fik sin egen Præst, måske har det været taget fra og atter lagt til, som så ofte.” De rette Forhold belyses nærmere ved nogle Aktstykker, der opbevares i Ålborg Bispearkiv. Efter disse meddeles det, at i Året 1617 ytrede der sig i Snedsted Sogn, som tidligere til Dels og midlertidig havde været bestyret selvstændig, ønsket om for Fremtiden at udgøre et eget Præstekald, hvorom der så skete Henvendelse til Kongen. Denne gav da ved Brev af 11. Februar 1617 Befaling til Chr. Thott, Befalingsmand på Skivehus, og Chr. Hansen, Superintendent i Vendelbo Stift, til at undersøge Forholdene og fælde Dom i Sagen. I Fortsættelsen

¹ Snedsted Sogns første Præst, *Mads Pedersen*, var først Præst i to År på et Orlogsskib i Syvårskrigen Tid. Da Skibet blev indlagt 1570, fik Mads Pedersen kgl. Brev med til Superintendenten over Vendelbo Stift, Mester Jørgen Mortensen, og dette Brev lød på, at Bispen skulde sørge for, at Hr. Mads fik et ærligt kald i Stiftet, hvorpå denne blev Kapellan hos Sognepræsten i Sønderhå, Snedsted og Hørsted Sogne, Hr. Christiern Ebbesen, indtil der blev et Kald ledigt, som Hr. Mads kunde få. Efter fire Års Forløb giftede Hr. Mads sig med Chr. Ebbesens Datter, og da Ebbesen døde ca. 1578, udvalgte Sognemændene Hr. Mads til Præst for de tre Sogne, men Bispen vilde ikke stadfæste hans Kaldsbrev, som Sognemændene havde givet ham, fordi Kongen havde givet Bispen Ordre til at indsætte Hr. Niels Svendsen, som Karini Gyldenstjerne havde fordrevet fra Bedsted, i Præsteembedet i Sønderhå, Snedsted og Hørsted. Det blev dog ikke Niels Svendsen, som fik Embedet; en anden Mand, Simon Villadsen, fik Sønderhå og Hørsted, medens Hr. Mads måtte nøjes med Snedsted, hvor han virkede som Sognepræst til omtrent År 1622. Når Hr. Mads kun fik Snedsted Sogn, kommer dette måske af, at han i 1578 var til Overhøring i Ålborg hos Bispen, og iflg. en Erklæring, som Hr. Mads der har udstedt, synes det, at denne Overhøring har ikke været heldig for ham (se i øvrigt Jydske Saml. 3 R. 5 B 198). Sortfeldt.

² Jf. J. S. 2 R. 3 B. 3 H pag. 276 f.f.

til Kongens Brev tilskrev Kansler Chr. Friis den 16. Febr. blandt andet Biskoppen således:

”Giver jeg eder venlig at vide, at nærværende Brevvisere, Fuldmægtige af Snedsted Sogn, have været her til Hove i den Agt og Mening at ville ladet kongl. Majs., min allernådigste Herre og Konge, andrage og tilkendegive om den Lejlighed om for^{me} Snedsted Sogn og Sønderhå, som nu omtvistet, om de af een Sognepræst bør at betjenes, beklagende sig, at den Tid, samme Sogne vare tilhobe, da formedelst samme Sogne vare så langt fra hinanden beliggende, skal nogle Mennesker uden Skjel og Skriftemål være hændede, og efterdi Christen Thott og I allerede have fanget højbe^{te}) kongl. May.^s nådigste Befaling, at I eder derhen skulle begive og forfare og dømme, om for^{me} Sogne burde for Bejleligheds Skyld blive hos hverandre eller også adskilles, har jeg derfor eragtet ufornuddent at være, at højbe^{te} kongl. May. med samme deres Supplikati skulle besværges, tvivlende intet på, at både Christen Thott og I jo derudi samme eders Befaling forholder og derudinden sententierer, hvis næst Gud til Ære kan være efter kong. May.^s Brev, som I derom allerede bekommet haver.”

Den 2. Marts derefter tilskrev Chr. Thott Biskoppen et Brev om Sagen, hvori han meddeler denne, at han har talt med Mogens Kås på Ørum, og at de var bleven enige om, at de den 26. Marts skulde mødes ved Ørum, og at Biskoppen straks skulde lade Stævningen skrive, så Christen Thotts Sendebud kunde få den med tilbage, hvorefter han vilde sende sit Bud til Thy og lade Stævningen forkynde for Thyboerne. I Overensstemmelse hermed udstedtes Stævning til de forskellige Parter, nemlig Herr Niels Hegelund i Sønderhå ”sammen med nogle af sine ældste og fornemste Sognemænd i hans Sogne”, og Herr Mads N. i Snedsted og ”Snedsted Sognemænd, så mange som have Herr Niels Hegelund noget imod”, at møde ved Sønderhå Kirke den 26. Marts.

Efter at dette Møde var afholdt, blev Beslutning taget i Sagen. Selve Dommen findes ikke i Bispearkivet, men derimod et Udkast med foretagne Rettelser, Udstregninger og Tilføjelser, og efter dette fremkom Hr. Niels Hegelund med en lang skriftlig Beretning, hvori han i otte Punkter klarer Forholdet, og efter hans Mening har de tre Sogne altid været betjente af een Sognepræst: ”Hvilket jeg og med al Ydmyghed, Flittighed og Tjenstvillighed erbyder mig at ville gøre og forrette, som jeg vil ansvare for Gud og være bekendt for Øvrigheden. Og formener efter forberørte Lejlighed, at for^{me} trende Sogne både bør og kan, nu såvel som tilforn, af een Sognepræst at betjenes, og er herpå en retfærdig endelig Dom begærende, og at denne min enfoldige Beretning må læses, påskrives og indføres i hvis for Retten sententieres og afsiges.”

³ højbemeldte.

Til yderligere Bekræftelse på Sandheden af Niels Hegelunds Beretning fremlagde denne flere Breve, således et Lavshævd's Brev, givet Hassing Herredsting År 1502, og et Kollats Brev af Axel Jull, Befalingsmand over Vendsyssels Stift, dateret Ålborg 1546 formeldende blandt andet, at Hr. Niels Ovesen skulde være ret Sognepræst til Sønderhå med sine Annekser Snedsted og Hørsted Sogne:

”Endnu en anden vidtløftig Vinde, givet og skrevet i Sønderhå dominica cantate År 1579 under velb. Fru Karine Gyldenstjerne til Torp egen Hånd med 12 lovfaste Dannemænds Indsegle”. Dette Brev lød på, at Fru Gyldenstjerne, der sammen med Snedsted Sognemænd havde været med til at kalde Niels Hegelunds Formand Simon Villadsen til Præst for alle 3 Sogne, aldrig havde været med Sognemændene efter Ordinansen at give Hr. Mads Pedersen nogen Kald. Endnu fremlagde han et Kontrakt-Brev mellem Mads Pedersen og Simon Villadsen, givet i Ålborg 1579 Tamperonsdag før Jul, underskrevet med Hr. Mads' egen Hånd i Lensmandens Axel Julls, Bispens, Sognepræstens og begge Borgmesteres Overværelse, hvori han vedgår, ”at han har afstanden al den Rettighed, han kan have med Kald og andet til Sønderhå og Hørsted Sogne, og velvilligen undt. og samtykt forskr. Hr. Simon Villadsen, så han skal dem nyde etc., og han derimod skal have, nyde, bruge og beholde Snedsted Sogn med Præstegården og al anden Præsterente etc., som fornævnte Kontrakt indeholder.” Efter disse Breve og den nævnte Kontrakt mente Hr. Niels i Sønderhå, at de tre Sogne indtil 1579 har været samlede og af een Præst betjent.

Derefter mødte Mads Pedersen i Retten med Størsteparten af Snedsted Sognemænd, og til at fremlægge hans skriftlige Beretning og andre Breve, han agtede at føre i Sagen mod Niels Hegelund, havde han givet Eske Jensen i Elsted Fuldmagt. Først fremlagdes Mads Pedersens Skrivelse, der her gengives: ”Er det mig Mads Pedersen, Sognepræst til Snedsted Kirke, min Beretning, at eftersom jeg er stævnet af ærlig og velbyrdig Mand Christen Tott, Befalingsmand over Skivehus Len, og hæderlig og højlærd Mand, Hr. Christen Hansøn, vores Biskop, anlangende den Trætte, som Hr. Niels i Sønderhå mig påført har, idet han imod mig og mine Sognemænds Minde vilde sig med Kirketjeneste i min Kald indtrænge, som jeg formener imod Ordinansen og Recessen at være gjort, og beråber sig på, at Snedsted Sogn skulde være mig bevilget fra Sønderhå, hvilke jeg med sandfærdig Kundskab vil bevise mig ret og lovlig til samme Kald at være kaldet, og jeg samme Sogn i atten og tyve År har med Kirketjeneste og andet mit Embede forestået, så ingen med Rette skal have sig over mig at beklage, som jeg vil frit gøre mit Skudsmål til Sognefolk, hvorfor jeg formener, at mit Kald, som jeg så lang Tid har haft, ikke bør mig at fratages, men at jeg må nyde den

Frihed som andre Præster, med mine Sognemænds Råd at tage mig en Medtjener, som kan søge Guds Ære og Menneskenes Salighed med mig. Er jeg gjerne begjærende af den ærlige Mand Christen Tott så og af vores kjære Biskop, at denne min ringe Forsæt må læses og påskrives og indføres i hvis Dom og Sentens for Retten bliver afsagt. Hermed min Signet undertryk.”

Actum Snedsted, den 26. Marts A^o 1617.

Mads Persøn, egen Hånd.”

Dernæst fremlagde han en ”Vidisse af s. højlovlig Ihukommelse Kong Frederiks Missive til Superintendenten M. Jørgen Mortensen, skrevet i Ålborg A^o 1579 die 11. Maji med for^{ne} Mester Jørgens egen Hånd, under hans Indsegl, lydende i sin Mening, at, eftersom Hr. Mads Pedersen underdanigst har ladet berette for hans Majestæt, hvorledes at M. Jørgen for nogen År siden skulde have forskikket ham til en gammel Præstemand ved Navn Hr. Christen Ebbesen, og der han hannem har tjent for en Kapellan ved otte År, er for^{ne} Hr. Christen død og afgang, og Sognemænd have udi for^{ne} Hr. Christens Sted udvalgt og kaldet Hr. Mads til deres rette Sognepræst, som han med deres Kaldsbrev beviste, og beklager M. Jørgen skulde have præsenteret først en ved Navn Hr. Niels Svendsøn, som og i lige Måde har haft hans Maj.^s Forskrift til Bispen om Kald etc., og nu atter en anden påtrænge imod for^{ne} Hr. Mads' Kaldsbrev, som af hans Supplikation her indelukket og tilskikket medføres, og hans May. efter slig Lejlighed bede og ville at for^{ne} Hr. Mads Pedersøn skal nyde og beholde de tre Sogne Sønderhå, Snedsted og Hørsted, som han i så Måde er kaldet til og hans Formand for^{ne} Hr. Christen Ebbesen for hannem har haft har etc. med mere, samme Vidisse af kongl. May.^s Missive indeholder.

Nok lagde han i Rette for^{ne} Hr. Mads' Kollatsbrev, som velb. Axel Viffert til Axelvold, kongl. May.^s Befalingsmand over Ålborghus Len, hannem givet havde, dateret Ålborg 17. December A^o 1579 under hans Hånd og Indsegl i sin Mening, at, eftersom der har begivet sig Trætte og Uenighed imellem Hr. Mads Pedersøn og Hr. Simen Villatzøn om Kald og Udvælgelse om Sønderhå, Hørsted og Snedsted Kirkesogne i Thy udi så Måde, at en Part af Sognemændene har kaldet Hr. Simen, og en Part har kaldet Hr. Mads, og for^{ne} Sognemænd derom ikke kunde enes, ere de derom blevne forligte efter det Kontraktbrev, dennem imellem gjort er, som formelder blandt, at for^{ne} Hr. Mads skal have Snedsted Sogn og Snedsted Præstegård med sin Rettighed etc., og derfor på kongl. May.^s nådigste Behag bevilget og samtykket, at for^{ne} Hr. Mads må nyde og beholde samme Snedsted Sogn og Præstegård med mere, samme Kollats (Kontrakt?) indeholder.

Nok lagdes i Rette et Sognevidne af 24 Mænd, som vare Christen Madsen i Elsted, Christen Mogensen ibidem, med deres Medbrødre, lydende i sin Mening at Hr. Mads Pedersøn, deres Sognepræst begjærede, at de vilde vidne med ham og give ham beskrevet, hvorledes han hertildags har handlet, skikket og haft sig hos dem,

og at de med andre, som den Dag Kirken søgte, vunde, at for^{ne} Hr. Mads havde haft sig med dem udi By, Sogn og Grandelag, til Bryllup, Barsel og anden Samkvem ærligen, tugteligen og ved både med Ord og Gerning som en from, ærlig kristen Dannemand og Sognepræst, og på sit Embeds Vegne i timelig Tid søgt Kirken og med Flid og Vindskibelighed prædiket og lært, uddelt de højærværdige Sakramenter som en kristen, evangelisk Pastor, søgt de syge uden Forsømmelse med Flittighed, item med Lig at begrave handlet sig kristelig og vel, så de véd ham intet at beskyldte på hans Persons og Embeds Vegne end det, som ærligt er, indtil nu i År den Dannemand er bleven svag og skrøbelig, da kan han ikke stande i sit Embede for som tilforn, med mere, samme Sognemænds Vidne indeholder, givet i Snedsted Kirke År 1617 den 2den Februar under atten Mænds Indsegl og Niels Bodsøns og Jens Villatzøns egne Hænder.”

Det var ikke noget dårligt Skudsmål, Hr. Mads der fik, men ydermere indlagde Eske Jensen sammen med 32 Sognemænd en skriftlig Anbefaling for og Bøn om at beholde Mads Pedersen som deres Sognepræst, lydende således: ”Vi efterskrevne Christen Matzen i Elsted, Mads Pedersen, Christen Jensøn (med deres Medfølgere, tilhobe 32 Mænd) er dette vores Beretning, at, eftersom vi er stævnedes til Sønderhå Kirke i Dag, som er den 26. Marts, af ærlig og velbyrdig Mand Christen Tott o.s.v., vor Beretning, hvorledes Hr. Niels i Sønderhå vil sig i Snedsted Sogn og Hr. Mads hans Kald indtrænge, endog for^{ne} Hr. Niels har vel så meget, han rundelig kan leve af, som er tvende herlige Sogne, tvende Præstegårde med nogle Trælbønder, som ham svare med Arbejde, Skyld og Landgilde årligen, som er 12 både Gårde, Huse og Bole, foruden hans Tiende, Offer og anden Herlighed, som hans Formand og han udi langsommelig Tid har levet rigelig og rundelig udaf, indtil han sig vædeligen, som vi mene, af en slem Gerrighed uden billig Middel udi vort Sogn vil indtrænge, uanset at vi endnu have vores egen Sognepræst, som har været Sognepræst til Snedsted Kirke i atten og tyve År og, Gud være lovet, endnu prædiker for os, og vi ville besolde og lønne vores Sognepræst, han også med og vores Besolding vil lade sig nøje. Men i de fornere Tider, da alle 3 Sogne lå under én Præst, da blev nogle af vores Forældre ynkelig foruden Skjel og Skriftemål bortdøde, hvilket vi fattige Folk endnu befrygte os at måtte vederfares, besynderlig om Pestilens eller anden farlig Sygdom påkommer; da efter sådan berørt Lejlighed og efter at vi have haft Præst for os selv i 38 År, og vi vil besolde og belønne vores Sognepræst, en Præst med os og vores Besolding vil lade sig nøje, sætte vi udi alle Rette og formene efter Ordinansen og Recessen, at vi må have Præst for os selv og ingen at indtrænge sig mod vores Vilje og Minde i vores Sogn, og ere vi gjerne begjærende af den ærlige Mand Christen Tott så og

af vores Biskop; at denne vores ringe Forsæt må læses og påskrives og indføres i hvis Dom og Sentens, som bliver afsagt, og Fuldmagt give vi Eske Jensøn i Elsted og Niels Bodsøn i Orup at bære denne vor Forsæt i Rette og tage beskrevet, hvad som de lovlige kan forhverve i den Sag. Dette til Vidnesbyrd have vi vores Signeter her undertrykt.”

Datum Snedsted, den 26. Marts 1617.

Med 27 Mænds Indsegl og fire Mænds, som ere Niels Bodsøn, Peder Nielsøn, Jens Vollisøn og Lauritz Persøn, egne Hænder underskrevet.

Så fremkom ærlig og velbyrdig Mand Christen Høg til Todbøl med alle sine Tjenere i for^{ne} Snedsted Sogn og forment sig at være en af de bedste Sognemænd i for^{ne} Snedsted Sogn, hvilket han og straks med et Tingsvidne, som da blev læst, gjorde bevisligt, og derfor sig at have noget at sige i samme Sag, og gav tilkjende, at han efter slige Lavhævder, kongelige Breve og andre Dokumenter, som Hr. Niels Hegelund nu havde i Rette lagt, ikke kunde eller vidste at gjøre nogen Forhindring, at for^{ne} tre Sogne jo burde at annexeres i sin Tid efter Hr. Mads' Død, uden kongl. May. nådigst anderledes vilde denne forordne.

Dernæst gav for^{ne} Hr. Niels til Ansvar på for^{ne} Hr. Mads' så og Snedsted Mænd deres skriftlige Beretning og forment sig intet at have gjort mod Ordinansen, ej heller af nogen slem Gjerrighed, som de ham påsige, men at han var dertil lovlige fordret af sin Herredsprovst, som herom nylig havde bekommet sin kjære Biskops, M. Christen Hansens Skrivelse, med Lensmandens velb. Mogens Kås' og for^{ne} M. Christens egne Hænder underskrevet, lydende, at han en Tidlang for Hr. Mads' store Skrøbeligheds Skyld skulde gjøre Tjeneste i for^{ne} Snedsted Sognekirke, og at han efter Ordinansen forment sig at have gjort Ret, at han havde ladet velb. Mogens Kås, sin kjære Lensmand, se hvis Breve og Dokumenter, han havde om for^{ne} tre Sogne at skulle være annexerede, beklagende sig derhos storligen over den store Hån og Spot, hannem var sket på Snedsted Kirkegård, der han efter sådan øvrigheds Forordning erbød sig at gjøre Kirketjeneste, at nogle af Sognemændene havde da ikke aleneste tillukket Kirkedøren for ham, skjult Nøglen og taget ham ved Armen og ledt og skudt ham ud til Kirkesletten, men med Trusel og onde Ord sagt, at han skulde pakke sig, eller der blev ondt af, som han mener sandfærdeligen og med Tingsvinder at kunne bevises, med flere Ord og Tale etc.:

Kendelsen, der blev afgiven, lyder således:

”Da, eftersom kongl. May., vores allernådigste Herres Missive os tilholder grangiveligen at forfare, kjende og dømme, om for^{ne} Snedsted, Sønderhå og Hørsted Sogne bør og kan for Belejligheids Skyld at annexeres tilhobe og af een Sognepræst betjenes, og det nu for os med en gammel Lavshævd, Kollatsbrev, kongelige Missiver og andre Breve noksommeligen bevises, for^{ne} tre Sogne for femten til hundrede År siden at have været annexerede og af een Sognepræst med sin Medtjener betjent indtil År 1579, for^{ne} Hr. Mads

selv godvilligen har afstået og ladet sig nøje med Snedsted Sogn alene, som for^{me} hans Kontraktbrev udviser, og det derhos befindes, at for^{me} Snedsted Kirke er ikke diert⁴) videre liggende fra for^{me} Sønderhå Kirke end en god halv Mil og tilmed temmelig god Kirkevej og uden Åer, Bække eller anden Farlighed, ej heller for^{me} Snedsted Sognemænd for os lovligen beviste, nogen af deres Forældre (som deres Beretning medfører) ynkeligen uden Skjel og Skriftemål at være bortdøde (uden med en eneste gammel Mands Vidne og nytagen Rænkrebrev formeldende, et eneste Menneske for mere end 40 År siden Skriftemål og Sakrament at være hendød) vidste vi ikke andet at kjende og dømme, end at for^{me} trende Sogne, Sønderhå, Snedsted og Hørsted, jo vel for Belejligheds Skyld bør og kan annexeres og af een Sognepræst med sin Kapellan og Medtjener betjenes, uden hans kongl. May. nådigst vil forunde Snedsted Sognemænd (som de og underdanigst vare begjærende), at må eligere og kalde dennem selv en Pastor og Sognepræst efter for^{me} Hr. Mads Persøns dødelige Afgang.”

Hermed var Sagen for denne Gang afgjort, men inden ret lang Tid skete der atter Forandring, idet det efter et kongeligt Brev at 15. Novbr. 1622 tillodes Snedsted Sognemænd at beholde deres Kapellan Hr. Jens Poulsen som deres Sognepræst, dog på det Vilkår, at hvis han ikke kunde klare sig med de Indkomster, hans Formand havde haft, da skulde Bønderne, hans Sognemænd videre selv lønne ham ”eftersom billigt kan være.”

Til videre Oplysning om Forholdet skal endvidere tilføjes, at det af et Tingsvidne af Hassing Herredsting den 19. Februar 1685 fremgår, at efter nogle gamle Mænds og Kvinders Udsagn har Sønderhå, Hørsted og Snedsted været et samlet Kald, og at Hr. Mads var Hr. Christen i Sønderhå hans Kapellan og var i Gård hos ham, og siden fik hans Datter, og at da lod Hr. Christen ham beholde Snedsted Sogn med sin Datter og boede de i Snedsted Annexpræstegård, som nu er den rette Præstegård, hvor altid tilforn havde boet Bønderfolk, og vidnede Dorothe Christensdatter, 86 År gammel, at hendes Faders Fæster Maren Christensdatter boede i Snedsted Annexpræstegård, men der Hr. Mads fik Præstens Datter i Sønderhå, måtte hun med sine Børn af Gården, og der Hr. Mads døde, vilde Præsten i Sønderhå tiltræde sit Kald i Snedsted igen og prædike, hvilket Sognefolkene ham forhindrede, og rejste på mange Sognemænds Vegne til Haderslev 1622 til Kong Kristian IV med Hr. Jens Poulsen, som Hr. Mads i sin Svaghed betjente, to Mænd og fik Kongebrev, at de måtte beholde bemeldte Kapellan til deres Sognepræst, og da blev Snedsted først skilt ved Sønderhå og Hørsted, som af Alders Tid havde

været et Kald, og der Hr. Jens Poulsen døde, var igjen Tvivl om Kaldet, og Præsten i Sønderhå vilde have haft det igjen og rejste til Kjøbenhavn derom, men tvende af Sognemændene rejste med og fik Kongebrev, at Hr. Peder Jakobsen det beholdt.

PRÆSTER I SNEDSTED EFTER ADSKILLELSEN.

Mads Pedersen, 1579-1622.

1. *Jens Poulsen*, kaldet 1622, død 1637.
2. *Peder Jakobsen*, kaldet 1637, død 1674.
3. *Poul Christensen Bisted* eller *Bedsted*. Han skal være død 18 Timer efter, han var ordineret i Ålborg, så han ikke engang kom til Kaldet.
4. *Peder Larsen eller Viborg*, født 1645, formodentlig kaldet til Snedsted 1674, død 1677.
5. Mag. *Holger Sørensen Schandorph*, ordineret i København af Biskop Bagger til Skibspræst på Admiralskibet År 1676. Derpå kaldet til Snedsted 12. Maj 1677. Blev Mag. phil. 11. Juni 1684. Han var i nogle År Provst i Herredet, hvilket han selv frasagde sig. År 1729 havde han været Præst i over 53 År. Skal i 3 Ægteskaber haft 27 Børn. Døde 1736, 88 År gl.
I Treschous d. Jubellærere fortælles:
”Han blev meget ung Præst, og der fortælles, at en Kone sagde til ham: ”Farlille” I er svar ung og bitte til at være vor Præst,” hvorpå han svarede, at han nok skulde blive dem voksen nok, hvilket også blev opfyldt. Han havde lagt sig efter Kemi og var vel forfaren i Lov og Ret, men blev for en Dom, han i en vis Sag havde afsagt, dømt fra Provsteembedet. Han udvirkede ved en Memorial til Frederik den IV, at Snedsted Kirketårn ikke blev nedbrudt, som det var bestemt.
6. *Vilhelm Smith*, f 1699. Han var svag af Helbred og havde fået sine Ben slået over af sine Heste. Han døde 1769, 70 År gl.
7. *Anders Eriksen Hvass*, kaldet 1759 til Kapellan pro persona for foranstående Vilh. Smith og siden udnævnt til hans Eftermand i Kaldet. Forflyttet til Nors og Tved Menigheder 1780, hvor han blev Provst, død 1808.
8. *Niels Bentzon Kurtz*, Præst i Snedsted fra 1780 til 1802. Han var født i Thisted 1740, hvor Faderen Bent Nielsen Curtz var residerende Kapellan og Præst til Skinnerup. N. B. Curtz havde i henvend 11 År været Kapellan hos Faderen, da denne døde. Straks efter Faderens Død søgte han Nors, men efter Biskop Studsgårds Indstilling fik Hvass det, og Curtz blev uden Ansøgning den 8. November 1780 beskikket til hans Eftermand. Han havde Ord for at være en dygtig, men streng og noget plat Mand. Efter gamle Folks Sigende prædikede han, så Skummet stod ham om Munden, måtte ofte holde op for at puste og tørre Sveden af sig. Under en sådan Pavse så han engang ud af Kirkevinduet og sagde: ”No trouer æ, Dejnens Kou vil til at bees.” Nogle tilføjer, at

⁴ Stort.

han under den næste Pavse råbte: "Nu tog Fanden ved Dejnens Kou." Degnen Kjær har optegnet følgende Brudetekster, som Hr. Curtz har brugt ved Brudevielser: "Put i Beltet, forvar den vel." – "Kragen finder nok sin Mage." – "Lige Børn leger altid bedst." – "En ung Plag og en gl. Hest, de kan ikke drage tillige." Han døde 27. April 1802, 61 År gl.

9. *Niels Hesselberg*, kaldet 1802, entlediget 1809. I Begyndelsen, han kom til Snedsted, var han en dygtig og agtet Mand, så at Provst Holm i Rosholm (Harring) den 19. Oktober 1803 skrev om ham, at han prædikede smukt og sirligt, og at Ungdommen var vel oplyst. I Snedsted Præsteembeds Kaldsbog berettes om ham, at han lidt efter lidt henfaldt til et Slags moralsk Vanvid og blev en Skræk for Menigheden. Selv frygtede han for, at enhver vilde forgive ham, og ingen turde komme til ham uden at have et Par Mænd med. Han gik med en pjaltet Frakke, sammenbundet med et Reb, hvori stak en Hammer eller Økse, med en Hat uden Puld og Støvler uden Bund. De 3 sidste År blev Marken ikke dyrket. Hvad han fik i Tiende blev enten aflæsset i Gården eller kastet ind i Laden, hvor så Kreaturerne, tilsidst var der kun 2 Køer, selv kunde søge deres Føde. Et Års Tid havde han kun en Pige, men tilsidst var han ganske alene i Huset, som manglede både Døre og Vinduer, hvilke Sognets Ungdom havde ødelagt. Når han skulde betale Skatter, blev der holdt Eksekution og solgt af hans Ejendele, så længe der var noget at sælge. Ved den sidste Auktion fremtrådte Pigen, som da havde forladt ham og meldte for Herredsfogden, Fischer i Vestervig, at hun var frugtsommelig ved Præsten og forlangte, at der skulde udlægges Gods til Barnets Underhold. Der var allerede tidligere klaget over ham, men nu blev han af Provst Meyer nødt til at søge Afsked, som han fik i 1809 med 100 Rdl. i Pension. Af Pensionen skulde han efter Skrivelse fra Amtet udbetale til Inger Poulsdatter i Sundby den hende tilkommende Hjælp til et med ham avlet Barn med 3 Rdl. 3 Mk. 10 Sk. for 1814, og således fremdeles årlig, indtil Barnet havde opnået 10 Års Alderen. Et Par År efter sin Afsked levede han kummerlig i Thisted. Derpå kom han til Altona, hvor han døde på et Hospital eller en Dåranstalt den 1. Febr. 1831. Han levede bestandig ugift.

PRÆSTERÆKKEN FOR SNEDSTED OG NØRHÅ SOGNE.

I 1825 blev Nørhå Sogn Anneks til Snedsted. Begge Sogne var forenede til 1895.

1. *Niels Ludvig Christian Bentzon*. Han var en Provstesøn fra København, født 5. November 1780, Kand. 1811 med Udmærkelse og fik 1806-07 Guldmedaille og Accessit (Hæderlig Omtale) for Besvarelsen af 2 af Universitetets Prisopgaver. Han blev kaldet til Snedsted 1809, konst. til Provst i Hassing Herred 1811, og fra 1825 blev han tillige Sognepræst for Nørhå. På hans Forslag blev der oprettet et Seminarium i Snedsted "for indtil 15 Subjekter af Bondestanden", for hvilket han blev Forstander 1812. Den 25. Maj 1826 udnævntes han til Rdr. af Dbg. Den 20. Januar 1830 kaldet til Sognepræst for Ringsted og Benløse i Sjælland samt Provst for Ringsted og Alsted Herred. Han døde 15. December 1846 og skal have været en dygtig, men barsk og myndig Mand.
2. *Gerhard Peter Brammer*, født i Hillerød 5. Maj 1801, Kand. 1822, blev ordineret Cateket og Førstelærer ved Borgerskolen i Nakskov 1826, tog Licentiatgraden i Theologi og kom 8. August 1830 til Snedsted. I 1842 kaldedes Brammer som Sognepræst til Vemmelev og Hammershøj, men inden han endnu havde tiltrådt dette Embede, blev han 1. April 1843 udnævnt til Biskop over Lolland-Falsters Stift, og 26. Juni 1845 til Biskop i Århus. Han blev 6. Oktober 1851 Dbmd., 5. Juli 1852 Kommandør af Dbg., og 1878 Storkors. I 1881 tog han Afsked og døde i Vejle 17. Januar 1884. Den lille, fint dannede Mand var en dygtig Forstander og Præst, og tillige virkede han som Forfatter. Således udgav han 1838 sin "Lærebog i Didaktik og Pædagogik", der var vort første betydelige Arbejde i den Retning og brugtes ved Seminarierne, indtil den afløstes af "Heegårds Opdragelseslære". I 1841 udgav han en Postil, der endnu findes i mange Hjem i Snedsted og Nørhå.
3. *Ludvig Christian Müller*, født i København 12. Maj 1806, Kandidat 1827 (Laud., særlig udm. skriftlig Eksamen), var fra 1829 Alumnus og 1834, Inspektør på Borchs Kollegium, blev 26. August 1837 resid. Kapellan ved Ribe Domkirke og Sognepræst til Seem, men underviste tillige i Hebraisk ved Latinskolen. Den 10. December 1842 udnævntes han til Sognepræst for Snedsted og Nørhå samt til Forstander og Førstelærer ved Snedsted Seminarium. Han flyttede 1848 med Seminariet til Ranum. Den 23. December 1850 blev han kaldet som Sognepræst til Starup og Grarup ved Haderslev og flyttede derned i Begyndelsen af 1851, medens hans Hustru og Børn blev tilbage i Ranum, hvor de modtog det sørgelige Budskab, at Müller var død den 5. Juni 1851 på et Besøg i Hammelev Præstegård. Han skildres som en lærd og heftig, men tillige ydmyg og elskelig Mand, som hans Elever gerne vilde

have Skænd af for bagefter at få hans kærlige Tiltale. Hans Bibelhistorie og desværre ufuldendte Danmarks Historie er kendte af enhver Lærer i Danmark.

4. *Niels Hansen*, f. 1813, Cand. 1839, Laud., Adj. i Nykøbing, Præst i Snedsted fra 1848 til 1870. Han havde megen Interesse for Plantningssagen og har anlagt den store, smukke Have, der er ved Præstegården.
5. *Laurits Gregorius Pasberg*, f. 1821, Kand. 1848 h. I, Præst fra 1871 til 1874, blev forflyttet til Bogø og derfra 1880 til Thorkildstrup på Falster.

6. *Knud Kristensen* fra 1874 til 1888. Han er født 1. Januar 1836 i Resen, Seminarist fra Ranum Seminarium 1858 med 1ste Karakter, Skolelærer og Kirkesanger i Resen fra 1859 til 1863, Kand. 21. Juni 1871 h. 2. I 1874 udnævntes han til Sognepræst for Snedsted og Nørhå Menigheder, hvorfra han 1888 forflyttedes til Hurup. I 1893 forflyttedes han til Særslev på Fyen, hvor han døde 29. Septbr. 1908. Han var en jevn, ligefrem og særdeles afholdt Mand.

Kilder: Snedsted Liber daticus. Traps Danmark. Samlinger til Jydsk Historie og Topografi. Vibergs Præstehistorie.

(Historisk Årbog for Thisted amt 1919, side 51-65)